

24.03.2022

Europa har brug for en Lucius Clay

Europa står over for den største flygtningekrise siden Anden Verdenskrig. En solidarisk luftbro bør være en del af kampen mod Putin helt på linje med sanktioner. Men sporene fra 2015 skræmmer.

Skrevet af

Lykke Friis

✉ lykke@thinkeuropa.dk

Denne kommentar blev bragt i Jyllands-Posten d. 24. marts 2022.

Sidste weekend stod jeg på hovedbanegården i Berlin. Den ligger et stenkast fra stationen Friedrichstrasse, hvor der i dag er indrettet et museum. I folkemunde går bygningen under betegnelsen Tårernes Palads ("Tränenpalast"). Det var her, at vestberlinere, der havde besøgt familie i Østberlin under den kolde krig, kørte tilbage til Vesten. I dag har tårerne holdt flyttedag til hovedbanegården, hvor ca. 10.000 ukrainere ankommer dagligt. Ikke alle græder, men de fleste har forstenede ansigter påført af den traumatiske krig og rejse. Størstedelen er kvinder og børn, da mændene er blevet hjemme for at kæmpe.

Tal fra FN vidner om, at Europa står over for den største flygtningekrise siden Anden Verdenskrig. Hvor der i 2015 var én million, der krydsede det Ægæiske Hav på 1 år, kom der alene i den første uge af krigen samme antal fra Ukraine. P.t. er mere end 3,5 millioner flygtet, og yderligere 6,5 millioner er internt fordrevne.

EU har allerede gjort væsentligt mere end i 2015. F.eks. er EU-landene blevet enige om at aktivere et direktiv fra Balkan-krigene, der giver ukrainere opholdstilladelse i alle EU-lande. Men man skal altså ikke have stået mange minutter på banegården i Berlin for at konstatere, at der må mere til. Byer som Warszawa, Chisinau og Berlin vil ganske enkelt ikke kunne huse så mange flygtninge. Lige så klart er det, at lange bus- og togrejser fra Ukraine til f.eks. Lissabon og København er kringlede og farlige. Europol er for længst begyndt at advare mod, at menneskehandlere har let spil på banegårdene.

Frem for at vente på, at byer bukker under, bør Vesten lytte til Tysklands udenrigsminister Annalena Baerbock, der har taget et forslag fra tænketanksdirektør Gerald Knaus til sig: Europa bør oprette en luftbro fra lande, der grænser op til Ukraine og flyve flygtninge direkte til andre EU- og G7-lande som USA, Canada og Storbritannien. Forslaget er inspireret af luftbroen i Berlin i 1948, hvor de allierede under ledelse af General Lucius Clay i næsten et år forsynede Vestberlin med mad, kul osv. ad luftvejen. Hele 170.000 fly gik på vingerne, og Sovjetunionens Josef Stalin opgav at udsulte enklaven Vestberlin.

Denne gang hedder tyrannen Vladimir Putin. Som bekendt er der ingen, der ved, hvad han håbede, da han invaderede Ukraine. Men mon ikke han havde satset på, at Vesten, som kun få måneder forinden havde svært ved at håndtere en beskeden flygtningestrøm fra Belarus, ville komme op at toppes?

Set i det lys er en solidarisk luftbro en del af kampen mod Putin, helt på linje med sanktioner, våbenleverancer og farvel til russisk gas. Men sporene fra 2015 skræmmer. Dengang kunne EU ikke blive enige om en omfordeling af flygtninge. For at undgå lange drøftelser og frygt for præcedens behøver luftbroen dog ikke knyttes til EU-traktaten. Som formand for G7 kan kansler Olaf Scholz sammen med EU-formand Emmanuel Macron udpege en international flygtningekoordinator, der leder luftbro-aktionen. Denne nutidens Lucius Clay, gerne en tidligere statsminister, kan styre regnearket med indmeldinger fra EU og G7-landene og naturligvis også lægge pres på lande, som kun tager få. Hvis Spanien, Portugal, Frankrig og UK hver er klar til at tage imod 160.000, skal der omkring 2000 fly med 300 om bord til at bringe godt en halv million ukrainere i sikkerhed. Flyene skal iflg. Knaus betales af de modtagende regeringer.

Den logistiske udfordring vil være betragtelig. Men det var den også i 1948. Dengang bestod Vesten testen. Og hvad er egentlig argumentet for, at flygtninge, som alle EU-lande officielt er klar til at tage imod, er tvungne til at køre med tog eller bus? For vi satser vel ikke på, at de bare bliver hængende i Tyskland, Moldova og Polen?